

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
CELJE

Trnoveljska cesta 1
3000 Celje

Tel: 03 42 55 523
Fax: 03 42 555 30

Številka: 1/2018-PS
Datum: 8. 6. 2018

ZADEVA: Strokovna ekskurzija na Madžarsko na temo mladi kmetje

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije sta v sodelovanju z Zvezo podeželske mladine Slovenije dne 7. 6. 2018 organizirala strokovno ekskurzijo na Madžarsko za nosilce podukrepa 6.1 iz zavodov, MKGP, AKTRP, KGZS in ZPMS. Z avtobusom smo dopoldne prispeli na kmetijo mladega kmeta Krisztiána Šabjana v kraju Iklódbördőce blizu Lentija, ki upravlja s 1015 ha veliko kmetijo, ki pa se za madžarske razmere šteje kot majhna kmetija. Gre v osnovi za poljedelsko kmetijo, kjer pridelujejo koruzo, pšenico in sončnice. Ima pa tudi 200 ha travnikov. Na kmetiji so tudi živali, in sicer avtohtona pasma bivola in sivo govedo.

Zadnji dve leti se ukvarja tudi s turizmom, zato je postavil lesen objekt, ki nima nobenih obratovalnih stroškov in je samozadosten.

Posadil je tudi 2,5 ha sivke, iz katere bo pridobival olje. Posebnost je labirint iz sivke, ki ima premer 22 m. Sivko zaenkrat še zaliva iz bližnjega jezera. Poskusili smo tudi osvežilni napitek iz sivke.

Kmetija je organizirana v več pravnih oblikah (kmetija, samostojni podjetnik in družba z omejeno odgovornostjo). Imajo tudi 8 zaposlenih. A ker ni delovne sile, se trudijo delo sicer opravljati s stroji. Pojasnil nam je tudi sistem plačil na površino (70.000 HUF, cca 220 EUR). Mladi kmet dobi dodatek v višini cca 32 EUR/ha. Potem so še plačila iz sklopa Natura 2000 in okoljska plačila, ki so omejena na do cca 314 EUR/ha. Plačila za živali so zanemarljiva. Glede plačil za mlade kmete je pojasnil, da so se pogoji zaostрили, saj mora kmetija poleg mladega kmeta imeti še najmanj enega zaposlenega. Sam je prejel 40.000 EUR kot mlad kmet.

Nato je sledila predstavitev gospoda Attila Nagyja iz madžarskega ministrstva za kmetijstvo (<http://www.kormany.hu/en/ministry-of-agriculture>). Pojasnil je, da so mladi kmetje na Madžarskem najpomembnejši. Višina podpore je 40.000 EUR, ki jih dodelijo v 2 obrokih. V letu oddaje vloge na javni razpis mladi kmet, ki ustanovi gospodarsko družbo ali samostojnega podjetnika, prejme 75% zneska, 25% pa ob izpolnitvi določenih pogojev. V programskem obdobju 2014-2020 so predvideli 121 mio EUR. Doslej so odobrili nekaj več kot 27 000 vlog in porabili polovico sredstev. V letu 2019 bodo objavili še en javni razpis, da bodo porabili še drugo polovico sredstev za programsko obdobje 2014-2020. Mladi kmetje so lahko stari od 18 do največ 40 let (še ne smejo imeti 41. rojstnega dne). Postati morajo vodilni v gospodarski družbi, ki je lahko ustanovljena največ 12 mesecev pred oddajo vloge na javni razpis. Mladi kmet mora pripraviti poslovni načrt, kljub temu da ni naložbeni javni razpis. Tako se poudarijo obveznosti, ki jih ima. Mora pa še pet let ohranjati vrednost proizvodnje. Poslovni načrt pa mora začeti izvajati v 9 mesecih od prejema odločbe o podpori.

Nato je sledila predstavitev madžarske kmetijske zbornice (<https://www.nak.hu>). Ta je organizirana podobno kot v Sloveniji s principom obveznega članstva (trenutno 360.000 članov). Pokrivajo vse panoge kmetijstva s svetovanjem in izobraževanjem. Pomagajo tudi živilski industriji s posebno službo za predelavo in trženje. Posebej pa pokrivajo razvoj podeželja, kamor spadajo tudi mladi kmetje. Sicer pa izdajajo tudi priročnike, izvajajo usposabljanja in skrbijo za izvedbo prireditev. Zbornica ima razvejano mrežo svetovalcev po celi državi (650). Nekatere storitve zbornice so za kmete tudi plačljive. Na posebnem oddelku za mlade kmete se trudijo vplivati na predpise za to področje glede na težave, ki so na terenu. Zanimivost zbornice je v tem, da pozna dve vrsti članskih izkaznic: navadne in tiste, namenjene primarnim pridelovalcem. Zadnji so deležni posebnih davčnih olajšav.

Poizkusili smo nekaj madžarskih dobrot v prijetnem lokalnu Kantin Restaurant v kraju Lovászi.

V popoldanskem delu pa smo obiskali mlado prevzemnico iz kmetije Sabjanics v Páki.

Izvedeli smo, da obsega kmetija 1000 ha, od tega je 700 ha površin za poljedelstvo, na 300 ha pa so travniki. Poleg kornice in oljnic pridelujejo na njivah tudi krmo za živali. Poleg sivega goveda, bivolov in koz imajo občasno tudi purane, ki pa jih trenutno niso imeli. Vso potrebno mehanizacijo imajo sami, tako da ne potrebujejo strojnih uslug. Na kmetiji je 10 zaposlenih. Mlada kmetica skrbi predvsem za administracijo. Zaradi različnih podpornih mehanizmov imajo več pravnih oblik (s.p. in d.o.o.). Z nepovratnimi sredstvi so postavili sušilnico za žito. Sofinanciran pa je bil tudi kombajn. Poudarila je, da se ne prijavi na vsak javni razpis, saj vsak zahteva dolgotrajne priprave in razmislek. Pojasnila je, da je njej oče po letu 1994, ko so na Madžarskem zaprli zadruga, kupil okoli 200 ha, potem pa se je kmetija počasi povečevala. Oče je tudi še aktiven na tej kmetiji, njen mož tudi, saj vozi kombajn. Vključujejo pa tudi otroke. Ker se ji zdi pomembno živeti z vasjo, je ustanovila poseben sklad, da nudi podporo lokalnemu vrtcu. Zaradi jezikovne bariere smo imeli cel dan prevajalko za madžarski jezik.

Pripravile:
Polona Starc
Marjana Avberšek
Mojca Krivec